

2874/42
3148

Eesti Põllumeeste Selts Tartus.

**Kuue-kuuliste
põllutöö-kursuste õpekava**

15. okt. 1913 kuni 15. apr. 1914.

Eesti Kirjast.-Ühisuse „Postimehe“ trükk, Tartus.

623465025

I. Taimeteadus.

Taime mõiste. Juur ja tema ülesanne. Tüvi, tema kujud, ehitus ja ülesanne. Maa-alused warred ja lehed. Leht, tema jaod ja närwid. Lehe kuju. Juurte, tüwede ja lehtede muutumised. Juure, tüwe ja lehe sarnadus ning wahe. Õis, tema jaod ja ülesanne. Õiekogud. Ühe- ja kahesugused õied. Ühe- ja kahekojalised taimed. Tolmutamine ja sugutamine. Wili ja tema liigid. Seeme ja tema ehitus. Taimede suguta siginemine. Idutera taimede mõiste. Sõnajalg; parasiit- ja kübaraseened. Algaimed bakteriaie üle. Liigi, sugukonna ja pere üleüldised mõisted. Taimede kawa. Tähtsamate taimeperede kirjeldus ja põllutöös tähtsamate taimede ära-tähendamine.

Rakukene. Tema jaod ja kujud. Alglima, rakukese kest ja sisu. Rakukeste tekkimine ja salkadesse kogunemine. Kude mõiste. Seemne idanemine. Idanemise tingimised. Seemne omadused. Idanemisejõud. Idanemisejõuu kaotamine seemne wananemise läbi ja muudel tingimistel. Taimede hingamine. Taimede toitmine. Assimilatsioon. Mineralaine omandamine. Lämmastiku sidumine. Waba õhulämmastiku sidumise küsimus. Taime mahlade woolamine. Mikspärast taimed haljad on? Aastajooned. Tropismused. Siginemine. Tähtsamate taimede haigused.

II. Wiisika.

Kehade üleüldised omadused. Aine ja jõuu mõiste. Liikumise mõiste. Maakera külgetõmbamise jõud, raskus, kehade langemine. Raskuse keskpunkt. Pendel. Winna seadus. Harilik kaal, päsmer, wedrukaal, kümnendik-kaal. Soojuse mõiste. Hääd ja halwad soojuse edasiandjad. Soojuse hallikad, päikese soojus. Keemialised sündmused ja mehaniline töö. Kehade laienemine soojuse mõjul. Auru laienemine ja aurumasinad. Tuule tekkimine, tuulelipp. Sädemete tekkimine, omadused ja mõõtmine. Õhu niiskus. Hügometer. Walguse mõiste. Walguse laiali lagunamine. Läbipaistwad ja läbipaistmata kehad. Walguse loomulikud ja kunstlikud hallikad. Wari. Päew ja öö. Peegel. Suurendamiseklaas. Mikroskoop ja pikksilm. Töö mõiste ja tema mõõtmine. Lihtsad masinad. Masinate hõõrumine. Masinate tegelik tarwitamine. Wedeliku tasakaal ühendatud astjates. Wesikaal. Rõhumise edasiandmine wedelikkudes, rõhumine astja seina vastu. Arhimedese seadus. Kehade ujumine, areometer, erikaal. Jõhwtoru-jõud, tihedatest wahekestadest wedelikkude läbitungimine. Gaaside üleüldised omadused: kokkutõmbamine, laienemine, kaal, erikaal, õhupall. Atmosferi rõhumine, barometer. Weetõstmise masinad, imewad ja tõukajad pumbad. Tulekaitse prits. Lõõts. Lihtsamad elektrinähtused. Wälk ja müristamine. Piksewarras. Leideni pudel.

III. Keemia.

Wiisikalised ja keemialised nähtused, nende wahe. Mehaniline segu ja keemialine ühendus. Kristallide mõiste. Lihtsad ja liitunud kehad. Liitunud

kehade lahutamine. Lihtkehade nimed ja märgid. Hapnik, selle muretsemine, omadused, kehade põletamine hapnikus, hapniku ühendused Ozon. Wesinik, tema muretsemine, omadused, müristaja õhk, Drummondi walgus. Wesi, tema wiisikalised omadused, lumi, jää, wee keemialised omadused. Wee puhastamine, kurnad, ümberajamine (destillerimine). Kloori mõiste. Weewel, tema leidumine looduses. Õhk, tema jaod. Ammoniak. Salpetrihape. Fosfor, tema leidumine ja tähtsus looduses. Omadused ja muretsemine. Weewel. Fosfori põlemine. Fosforihape. Silitsium, liiw: leidumine looduses. Mäekristall ja klaas. Süsinik, omadused, teemant, grafit, nõgi, puusüsi, kiwisüsi, koks, kütteained, luusüsi. Süsiniku ühendused hapniku ja teiste ollustega. Metallid, nende wiisikalised omadused, hapniku-ühendused, soolad: kali, potas, tuhk, salpeter. Natrium, keedu-sool, soda, natriumi salpeter. Kaltsium, lubjakiwi, lubi, lubjapiim, gips, söehapu lubi, marmor, fosforihapu lubi, fosforidid ja fosfadid; silikadid, tsemendid. Aluminium, portselan, sawi, maarjajää. Mangan, magnesium, Inglisesool. Raud, tema omadused, liigid. Tähtsamad rauamulla liigid. Malm. Teras. Tsingi, seatina, wase, Inglisetina, hõbeda ja kulla, kui ka tsingi ja wase tähtsamate soolade kirjeldamine ning omadused.

Suhkur, tärklis, piiritus, waigud ja mõned muud igapäewases elus ettejuhtuwad organilised ühendused.

IV. Rehkendus.

Arwude lugemise kawa. Arwude lugemine ja kirjutamine. Terwed arwud ja neli tehet nendega.

Murd, harilik ja kümnendikud arwud ja tehed nendega.

Arwude proportsionalsus.

Protsendid.

V. Maamõõtmine.

Täpp ja joon paberi pääl ja looduses. Õige joone kujutamine paberi pääl; tema märkimine maa-koha pääl. Riistad, mille abil loodis ja horizontal-jooni ning pindasid ära saab määrata: loot, water-pass, wesikaal; nende ehitus ja tarwitamine. Maa-koha loodimine lihtsate abinõuudega. Koha pääl õigete joonte mõõtmine. Mõõdukett, tema ehitus ja tarwitamine. Missugune wahekord walitseb looduses leiduwate joonte ja paberil olewate joonte wahel. Ekker. Koha pääl nurkade kujutamine ja mõõtmine. Koha pääl antud joonte ja nurkade paberile kujutamine, ning paberil antud joonte ja nurkade ära tähendamine koha pääl. Kompas ja tema tarwitamine. Koha pääl kolmnurkade kujutamine. Juurde pääsemata joonte ja pikkade wahekauguste mõõtmine. Põikjoonte wahetamine horizontaljoontega. Joonte kujutamine ja mõõtmine, mis takistustest läbi käiwad.

Maatüki mõõtmise mõiste. Kroonu tessätin. Maatüki nurkade ja külgede mõõtmine. Piirijoone läbikäimine.

Plaanide joonistamine. Märgid. Plaani järele maatüki wälja mõõtmine. Plaanide walmistamine mõõduketti, astroläbia, Ekkeri ja mensuli abil. Tükkide jaotamine. Plaani ümberjoonistamine ilma muutmiseta ja muutustega.

VI. Põllutöö.

Põllupinna tekkimine. Põllupind ja aluspõhi. Põllupinna jaod; sawi, liiw, lubi ja humus. Nende omadused. Liiwa-, sawi-, lubja- ja humusemaa tähtsamad wiisikalised omadused. Panka jäämise omadus. Wee läbilaskmine; weemahutamise omadus; ärakuiwamise kiirus. Maapinna niiskus mitmesugustel aasta-aegadel. Niiskuse külgetõmbamise omadus. Maapinna õhk. Maa soojendamine ja ära jahtumine. Maa omaduste muutmine külma mõjul. Põllupinna keemialine kokkuseade. Wees sulawate ainete hulk. Hapetes sulawad ained. Ainete kinnihoidmise omadus, tema tähtsus taimede toitmise ja maapinna muutuwuse seisukohalt.

a. Maade harimine. Harimise eesmärk. Kündmine. Äestamine. Kumbgi otstarbe. Adrade, äkke ja trulli kirjeldamine. Hästi haritud maa seisukord. Umbrohu häwitamine. Tali- ja suwewiljade jaoks maa ettewalmistamine. Uute ja tarwitamata maade iseäranis soode, ülesharimine.

b. Maa rammutamine. Maa lahjaks jäämine ja wäetamise wajadus. Rammuaained: mitmesugune sõnnik, tema kogumine, hoidmine, wälja wedamine, laotamine ning sisse kündmine. Komposti walmistamine ja tarwitamine. Inimese wäljaheited. Haljaswäetus ja tema eesmärk. Kaudsel teel mõjuwad ja abisõnnikud: fosforidid, luud, lubi, gips jne. Põllu-taimede wäetuskatsed.

c. Taimede kaswamine. Seemnewalik. Seemnewilja häduse ja idanemisejõuu järeلكatsumine. Seemne ettewalmistamine külwi jaoks. Külw ja tema mitmesugused wiisid. Terawiljade: nisu,

rukki, odra ja kaera kasvatamine. Kaunawiljade:erne, oa ja wiki kasvatamine. Kiud taimede: lina ja kanepi kasvatamine. Loomatoidu juurewiljade: peedi, porgandi naeri ja kaalika harimine. Kartuli kasvatamine. Põlluheina (ristikkeina, timoti ja teiste) kasvatamine. Wilja wahetamine ja selle tähtsus. Maa seisukord pääle mitmesuguste wiljade kandmist. Külwikord. Põllupidamise süstemid.

VII. Põllutööriistade teadus.

Üleüldised juhatused põllutöö riistade ja masinate kohta. Masinaehituse materjalide ülewaade. Määred. Maaharimise riistad. Külwimasinad. Rehepeksu masinad. Tuulamise masinad. Hobusejõuulised weowärgid, aurumasinad, nahwtaga ja lambiõliga köetawad motorid. Põllutöös täiendatud masinate tarwitusele wõtmise majandusline tähtsus.

VIII. Maaparandus ja heinamaa harimine.

Maaparandamise mõiste seletamine. Maade kuiwaks laskmine lahtiste kraawide abil. Torutamine. Mitmesugused torutamise wiisid. Torukraawide kawa. Torutamise kaardi walmistamine, eelnõuu tegemine ja tasuwuse wälja arwamine. Näpunäited torutamistööde kordasaatmiseks.

Juhatused soode harimiseks.

Heinamaade harimisest ja wäetamisest üleüldse. Heina- ja karjamaade parandamisest kuiwaks laskmise abil. Heinamaade niisutamine.

Tegelikud harjutused plaanide lugemises, lihtsamate ülesannete wälja arwamine. Loodimiseharjutused. Loomulik ja kunstline heinamaade niisutamine.

IX. Karjapidamine.

A. Loomade anatomia ja wisiologia.

Rakukene ja tema ehitus. Rakukeste mitmesugused wormid. Lahkumine kud looma ja taime rakukeste wahel. Kude ja tema mitmesugused liigid. Luukere ning selle otstarbe. Weise luukere ehitus. Lihaksed ja nende ehitus. Sunduslikult ja omawoliliselt liikuwad lihaksed. Weise seedimise-elundite ehitus: kurk, magu ja soolikad. Kõrwalised seedimise-elundid: lõualuud ja hambad, süljenäärmed, maks, põrn ja vähemad näärmed, seedimisedelikud. Seedimine. Weri ja werewedelik; nende ehitus, kokkuseade ja tekkimine. Tuiksoone ja tõmbesoone weri. Kehajagude toitmine were abil. Weresoone kawa. Süda ja selle ehitus, tuiksooned, tõmbsooned ja jõhwsoonekesed. Were liikumine. Suur ja wäike rõngas were ringjooksu juures. Hingamine. Hapniku wajadus loomade juures. Weise hingamise-elundid. Hingamise toimetus. Sõehappe kihwtine mõju. Sugulised toimetused. Suguliikmete ehitus ja tegewus. Siginemise wisiologia. Tühjendamise-elundid. Neerud. Põis. Kuse kokkusead. Nahk ja selle ülesanne. Kabja ehitus. Udara anatomia. Piima sündimine. Silm, kõrw. Närwid ja nende tähtsus.

B. Karjakaswatus.

Tähtsamad koduloomade liigid. Nende tähendus ja tulu põllumajanduses. Loomade wälimine kehaehitus: üksikute elundite õige kuju ja puudused, mitmesuguse otstarbega loomade wälimus. Üliarenemine. Looma tundemärkide muutumine mitme-

suguste tingimiste mõjul (nagu toitmine, kliima, elukoha vahetus jne.). Harjutamine. Miks välimuse järele üksi looma tulusust ära tunda ei wõi.

Põllumajandusline loomakaswatus. Päriwuse-seadused. Atawismus. Isa ja ema tähtsus. Kari-loomade kodune üleskaswatamine ja mujalt otsimine. Missuguseid wasikaid kaswuloomadeks jätta. Paari-tawate loomade wanadus. Jooksuaeg, tema algus ja kestwus. Poegimise-aja tähtsus. Paaritamise wiisid. Mitu emalooma wõib ühe isaloomaga paari-tada. Rammaks jäämise tundemärgid. Kandmise kestwus. Tõuuparandamise wiisid.

Suguloomade walik (tähtsus, ülesanne, wiisid. Suguraamatud. Karjakaswatus ühisused. Sugu-pulli ühisused.) Kariloomade tõuud: kohalikud, angleri, hollandi, ayrshiri ja sharthorni tõuud.

C. Sarwloomade pidamine ja toitmine.

a. Toitmine. Toiduained: 1) kore toit, 2) jõutoit, 3) juurewili, 4) haljastoit. Toiduainete kokkusead: wesi, munawalge, rasw, suhkur, tärklis, puuaine ja tuhk. Üksikute toiduainete tähendus. Toitude tegelik hindamine. Korraldamata loomade söötmine ja normide järele söötmine, wiimase kasu. Looma keha ülespidamise ja saagi walmistamise jaoks minew toit. Kellneri ja Daani toidunormid. Daani toiduüksused. Toiduüksuse alused. Toitude wõrdlus nende toiduwäärtuse järele. Koreda ja jõutoidu ning üksikute toiduainete wisioloogialine ja majandusline tarwitamise piir. Daani üksuste järele

toiduportsjonide kokkuseadimine. Elus-raskuse arwamine Klüver-Strauchi järele.

Missuguste põhjasmõtete järele loomadele talwist toitu anda. Söötmine suwel karjamaal. Sööt-mise-kord ja aeg. Toitude ettewalmistamine. Soola andmine. Mitmesuguse otstarbelise karja toitmine.

Wasikate üleskaswatamine. Sündinud wasika maoehitus. Tema esimene toit. Säärpiima tähtsus. Wasikate imeda laskmine ja käest jootmine. Kaswu- ja numwasikate jootmine täispiimaga. Kooritud piima ning jahujoogiga toitmise juurde ülemineku- aeg ja kord. Wasika söögiained: linaseeme, kartuli- tärkelis, kaerajahu kõrt, kaerad, loomakoogid, heinad jne. Wasikalaut. Öhwakate toitmine. Lehmade söötmine enne ja pärast poegimist.

b. Karjahoid puhtas ja sõnnikulaudas. Ots- tarbekohase karjahoju üleüldised nõudmised: tarwi- liku soojuse, walguse ja õhuwahetuse mõju piima- anni kohta. Karjalauda ehitus. Kariloomade sei- sukohad laudas. Öhupuhastamise sisseseaded.

Karja talitamine; puhastamine, pesemine, uju- tamine, pügamine. Aluspõhk (õled, turwas jne.).

Lehmade lüpsmine. Kiire ja puhta lüpsi täht- sus. Esimene ja wiimane piim udaras. Lüpsmise wiisid. Puhtuse pidamine lüpsmise juures: udara pesemine ja kuiwatamine, käte pesemine. Lüpsi- masinad. Ühe ja kahekordne lüpsmine. Proowilüps.

D. Hobusekaswatus.

Hobusetõud, millel kodumaal tähtsust on. Hobuste kaswatamine. Warsade üleskaswatamine. Töö ja sõiduhobuste söötmine. Hobuste talitamine ja tallid.

E. Sigade pidamine,

Kohaliku tähtsusega sigade tõuud. Sigade kasvatamine ja toitmine. Põrsaste üleskasvatamine. Sigade talitamine.

X. Loomade arstimine.

A. Terwishoid.

Kuidas ära tunda, kas loom terve on. Keha-soojuse loomulik kõrgus. Soojuse mõõtmine katsumise ja kraadiklaasi abil. Loomulik hingamine ja werelöök. Loomulik mao liikumine. Harilik mäletsemine. Loomulik kusemine.

Mis haiguste puhul teha, et abi leida:

a) rikkis seedimise ja pasanduse, kinnise kõhu ning täismineku, ehk mäletsemise järeljäämise vastu,

b) kuidas haigeid hingamise-elundid arstida,

c) kuidas nahahaigusi ja jalgade wenitusi, ni-kastusi, murdumisi ning muid wigastusi arstida. Kuidas õieti hobuseid rautada. Külmade ja soojade kompresside tegemine,

d) külgehakkawad taudid. Siberikatk. Tema vastu rougete panemine. Kariloomade katk. Werekusemine. Kärnad. Tuberkulos. Kopsupõletik. Nõlg. Tatitõbi. Kanade kolera, Sigade kolera, katk ja roos. Hallitõbi. Lammaste ümberkäimine. Lammaste maksahaigused. Marutõbi. Wasikate pasandamine. Suu ja sõratõbi. Rõuged. Wistrikud nisade pääl.

B. Sünnitamise-abi.

Kandmine ja sünnitamine. Jooksuaeg ja otsimise tundemärgid. Rammaks jäämine. Kandmise kestvus. Lüpsmise lõpetamine enne poegimist. Järkjärgult kinnijätmine. Kandjate lehmade haigused ja abinõud nende vastu. Ettewalmistused poegimise jaoks. Loode loomulik seisukord, emakas ja loomulik sünnitamine. Abiandmine loomuliku sünnitamise juures. Loomuwastane loode seis ja wastuloomu sünnitamine. Abiandmine raskendatud sünnitamise-puhul. Lehma ja wasika eest hoolitsemine pärast sünnitamist. Miks tarwilik on wasikat sääрпиimaga toita. Järelsünnituse lahkumine. Sagedamad haigused pärast sünnitamist: halwatus, järelsünnituse sissejäämine, sünnitusepalawik, sünnituse-rabandus, tupe ja emaka wäljatangemine. Udara põletik ja teised haigused ning nende puhul abiandmine. Otsimine pärast sünnitamist. Selle kordumine. Loomuwastaselt sagedane otsimine.

XI. Piimatalitus.

Piima kokkusead ja jaod. Loomulik kokkusead ja selle muutumine mitmesugustel tingimistel. Piim mitmesuguste weisetõugude juures; tema muutumine lüpsijärgu jooksul. Sääрпиim. Piima tekkimine. Lüpsmine. Bakteriad. Piimatalituses tulusad ja kahjulikud bakteriad. Piima wead! punane, kollane, sinine ja limane piim. Piima hoidmine, jahutamine, pastöriserimine ja steriliserimine. Piima-nõud. Piima läbikatsumine. Erikaal, areometer,

Gerberi acidbutyrometer. Sal-methode. Piima wõltsimise awalikuks tegemine. Koorimine. Koorimine kausis seismise läbi. Schwarzi koorimisewiis. Koorelahutajaga koorimine ja selle hädused. Koorelahutajate süstemiid: Alfa, Baltik, Vestfalia, Lacta, Melotte, Korona jne. Juhatused, mida koorelahutaja tarwitamise juures tähele tuleb panna. Hapupiim, hapukoor, kohupiim. Wõitegemine. Tingimised, mis wõi pääle mõju awaldawad: wõimasina ette-walmistus, koore soojus jne. Viktoria, Holsteini, Leveld ja teised wõimasinad. Wõi kokkulõõmine, wärwimine, pesemine, pressimine ja soolamine. Wõipressid. Wõi sordid: rõõsakoore, soolane rõõsakoore, Parisi, Holsteini ja wäljaweo wõi. Wäljaweowõi juuretis. Wõi wormimine ja pakkimine. Wõi wead. Wõi wäljatuleku arwamine. Dr. Githeri formeli järele. Piimakammer ja jääkeller wäikeses majapidamises; weemuretsemine. Juustu-tegemine, hapupiima, hapukoore ja kohupiima walmistamine. Piima ja tema saaduste müügile toimetamine. Tegelikud harjutused piimatalituses: koorelahutamine, mitmet sorti wõi walmistamine, raswamäärä katsumine Gerberi järele; piimasaaduste wõltsimise tundma õppimine.

XII. Aiatöö ja mesilastepidamine.

Puu- ja keeduwilja-aiä looduslised tingimised: kliima, asukoht, maapõhi. Maa ette-walmistus ja parandamine. Wiljapuude ja põõsaste istutamine. Krooni lõikamine. Hoolitsemine ja rammutamine. Keeduwilja, maasikate ja wabarnate kaswatamine. Puuwilja kogumine. Puuwilja ja marjade ületalwe

hoidmine. Hoidiste walmistamine. Wärskete marja-
jookide walmistamine. Aiasaaduste müügile toi-
metamine.

XIII. Raamatupidamine.

Raamatupidamisest üleüldse ja tema tähtsusest
põllumehe majapidamises. Ühekordne raamatupida-
mine. Kahekordne raamatupidamine. Nende tarwi-
tamine põllupidamises.

XIV. Ühistegewus.

Ühistegewuse mõiste. Ühistegewusliste korral-
duste edenemise ülewaade. Ühistegewusliste kor-
ralduste liigid: 1) laenu korraldused (laenu- ja hoiu-
ühisused, kredit-ühisused, wastastikused kredit-selt-
sid). 2) saaduste ümbertöötamise ühisused (piima-
talituse, turbatarwitajate jne. ühisused); 3) maapa-
randamise alal (maaparandamise ühisused); 4) karja-
kaswatuse korraldused (kontroll-seltsid, suguloomade
pidamise ühisused); 5) saaduste muretsemise ja
müügi-ühisused (tarwitajate - ühisused, majanduse-
ühisused); 6) põllutööriistade ja masinate tarwita-
mise ühisused ja teised. Ühistegewusliste asutuste
korraldamine. Ühistegewuse majandusline ja kultu-
raline tähtsus.

XV. Metsateadus.

Metsaalune maapind. Tähtsamad puu liigid
Põhja - Wenemaa metsades. Metsa külw käsitsi,
taimelawad ja puukoolid. Puude istutamine juurte,

kaswude ja teiwastega. Elawad aiad. Isekülw. Puhtad ja segatud istandused. Ruumi ja walguse eest hoolitsemine metsas. Mitmesugused metsamajanduse sistemid ja wormid. Järjekord metsamajanduses ja raiumises. Metsa takserimine.

XVI. Rahwa majandusteaduse õpetus.

Algmõisted. Saaduste walmistamine. Töö, loodus, kapital. Majapidamise sistemid.

Jaotus: sissetulek, töö palk, kasu, rent.

Kauba wahetus: wäärtus, turu hinnad, raha, paberirahad, kredit, pangad, kauplemine. Tarwitamine. Kinnitamine.

Mõnesugused teated kursuse kohta.

Õpetus algab 15. okt. 1913 „Wahi“ katsetalu ruumides. 21. detsembrist kuni 7. jaanuarini on jõuluwahe. Pääle selle kestab õpetus kuni 15. aprillini, nõnda et õpeaeg **kuus kuud** wältab.

Maks õpetuse eest on madal ja teeb iga õpilase päält **15 rubla** kõige õpeaja eest wälja, kui walitsuse poolt kursuse toetamiseks abi antakse. Korter ja ülespidamise eest on isemaks.

Kursuse juhatus. Kursuse üleüldine korraldamine on Eesti Põllumeeste Seltsi eestseisuse poolt iseäralise kursuse-toimekonna hooleks antud. Selle toimekonna liikmed on: Dr. A. Eisen-schmidt, cand. agr. A. Kalm cand. agr. J. Hünerson ja cand. agr. J. Mägi.

Otsekoheseks kursuse juhatajaks on cand. agr. A. Kalm, tema asemikuks cand. agr. J. Mägi.

Õpetuse andjad: cand. agr. A. Kalm, cand. agr. J. Mägi, cand. agr. J. Hünerson, agr. kulturt.

H. Johani, „Wahi“ katsetalu walitseja J. Kukk, instr. A. Lilienblatt, mõisawalitseja J. Lintrop, cand. agr. A. Luksepp, õpet. aednik J. Nurmberg, üliõpilane M. Pill, kooliõpet. M. Reinik, kooliõp. H. Walk, üliõpil. A. Raudsepp, loomaarst J. Zimmermann, Dr. agr. A. Eisenschmidt, piimatalituse instrktor J. Emblik.

Õpetus on pääasjalikult teoretilik, mida keskkoolides tarwitatawa õpewiisi järele antakse, et pakutawaid teadmisi paremini omandataks. Selle kõrwal aga peetakse ka tegelikka harjutusi maamõõtmises ja loodimises, piima läbikatsumises, wõi walmistamises ja raamatupidamises. Wäljasõitused eeskujulikkude majapidamiste waatamiseks wõetakse wõimaluse järele ette. Tartus on pääle ülikooli ja loomaarsti institudi õpetlikkude asutuste, kogude ja museumide weel Majanduse-Ühisuse suur põllutööriistade ladu, Aiawilja-Ühisuse konserwiwabrik ja Piimatalituse-Ühisuse sisseseaded alati ligemaks waatamiseks awatud.

Õpetust antakse **Eesti keeles**.

Õpilasteks wõetakse niihästi meeste- kui ka naisterahwaid wastu eelhariduse pääle waatamata.

Ülesandmised aegsasti enne kursuste algust on soowitawad. Suusõnalikka ja kirjalikka ülesandmisi wõtab „Põllutöölehe“ toimetus Holmi uul. nr. 14 ja Eesti Põll. asjaajaja A. Mõru, Suurturg nr. 14, wastu.

Kursuste lõpul peetakse **eksam** ära ja antakse õpilastele nende teadmise üle tunnistus wälja.

Kes kursusele peaks tulema? Kursus on pääasjalikult noorematele põllumeestele määratud, kes pärast iseseiswateks põllumeesteks hakkawad. Kes wäljamaale põllutöökoolidesse tahawad astuda, neile on kursus esialgseks teenäitajaks wäga kohane. Eesti Põllumeeste Selts kawatseb paremate kursuste lõpetajate jaoks weel k o n t r o l l - a s s i s t e n d i kursusi toime panna, kus nad selle ameti täiesti ära wõiks õppida. Kes ühispiimatalituses meieriks tahab hakata, ka neile on kursuse läbitemine wäga tarwilik.

Tartus, 20. augustil 1913.

Kursuse toimekond.
